

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/78/2019
Identifikačné číslo spisu: 3712212270
Dátum vydania rozhodnutia: 13.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3712212270.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. A., trvale bytom v X., zastúpeného opatrovníčkou F. A., trvale bytom v X., zastúpenou Advokátskou kanceláriou JUDr. ROJKO, s.r.o., so sídlom v Považskej Bystrici, Železničná č. 90/12, IČO: 47251794, proti žalovaným 1/ P. I., trvale bytom v X., zastúpenému JUDr. Jánom Súkenikom, advokátom, so sídlom v Považskej Bystrici, Stred č. 60/55, 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova č. 4, IČO: 00585441, zastúpenej JUDr. Baltazárom Mucskom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Vajnorská č. 55, o náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp.zn. 4 C 195/2012, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 29. marca 2018 sp.zn. 19 Co 309/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. apríla 2016 č.k. 4 C 195/2012-177 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť do 3 dní spoločne a nerozdielne žalobcovi 15 000 €; vo zvyšku žalobu zamietol.

1.2. Vychádzal z toho, že žalovaný 1/ spôsobil 17. februára 2010 dopravnú nehodu, na následky ktorej zomrel otec žalobcu. Vina žalovaného 1/ bola preukázaná v trestnom konaní. Podľa právneho názoru súdu prvej inštancie boli v danom prípade splnené všetky zákonné predpoklady zodpovednosti žalovaného 1/ za žalobcovi spôsobenú škodu, súčasťou ktorej je nemajetková ujma spôsobená pozostalému po obeti dopravnej nehody, za ktorú podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka patrí peňažná náhrada. Zodpovednosť žalovaného 1/ vyplýva z § 427 Občianskeho zákonníka. Pasívne legitimovanou je však aj žalovaná 2/, v prípade ktorej ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu. Žalovaná 2/ zodpovedá za nemajetkovú ujmu žalobcu podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“). Túto nemajetkovú ujmu treba považovať za

škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z.

1.3. Súd prvej inštancie mal výsledkami vykonaného dokazovania preukázané, že u žalobcu pretrvávajú v dôsledku úmrtia jeho otca závažné negatívne dôsledky na psychickú, emocionálnu stránku jeho života, ktoré sú umocnené tým, že je osobou trpiacou duševnou chorobou s autistickými rysmi a stredne ťažkou mentálnou retardáciou. Protiprávnym konaním žalovaného 1/ bolo zasiahnuté do práv žalobcu (na život otca, na súkromie a rodinný život), pričom je nesporné, že tento zásah je veľmi hlboký a bude pôsobiť a pretrvávať po dlhú dobu. Pri určovaní výšky odškodnenia prihliadal na okolnosti na strane žalobcu, jeho otca, ako aj žalovaného 1/. Dospel k záveru, že primeranou náhradou za žalobcovi spôsobenú nemajetkovú ujmu je náhrada vo výške 15 000 €, na zaplatenie ktorej zaviazal oboch žalovaných spoločne a nerozdielne. Keďže žalobca žiadal priznať náhradu vo výške 66 500 €, súd prvej inštancie jeho žalobu vo zvyšku zamietol.

2. Na odvolanie žalobcu a žalovaných 1/ a 2/ Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. marca 2018 sp.zn. 19 Co 309/2016 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bola žalovaným 1/ a 2/ uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 15 000 € potvrdil, pričom spôsob zaplatenia priznaného plnenia zmenil tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného; vo zvyšnej časti napadnutý rozsudok potvrdil.

2.1. V odôvodnení konštatoval, že zodpovednosť žalovaného 1/ nebola sporná. Podstata odvolacích námietok žalovanej 2/ sa týkala otázky jej pasívnej vecnej legitímácie. Odvolací súd k tomu uviedol, že sú mu známe rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vo veciach sp.zn. 4 Cdo 168/2009 a 3 Cdo 301/2012, ktoré predchádzali rozsudku Súdneho dvora vo veci C-22/12 Haasová (ďalej len „Rozsudok“), avšak práve so zreteľom na Rozsudok sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, podľa ktorého náhrada nemajetkovej ujmy osôb blízkych osobe usmrtenej v dôsledku dopravnej nehody je krytá povinným zmluvným poistením. Podstatné závery Rozsudku je potrebné aplikovať aj na § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., z ktorého je zrejмый zámer tuzemského zákonodarcu zahrnúť do povinného zmluvného poistenia každú škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, teda aj nemajetkovú ujmu, ktorá je len jedným z typov škody. Do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla spadá preto aj náhrada nemajetkovej ujmy, ktorú v danom prípade uplatnil žalobca. Súd prvej inštancie, so závermi ktorého sa odvolací súd stotožnil, založil teda svoje rozhodnutie na správnom právnom závere, podľa ktorého je v danom prípade pasívne vecne legitímovaná aj žalovaná 2/.

2.2. Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodol súd prvej inštancie správne aj z hľadiska primeranosti výšky žalobcovi priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Súdom prvej inštancie priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 15 000 € je primeraná všetkým relevantným okolnostiam, na ktoré je súd povinný prihliadať. Z týchto dôvodov napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny [§ 387 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)].

3. Proti potvrdzujúcemu výroku uvedeného rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 2/ dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Podľa jej názoru spočíva napadnutý rozsudok na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). V dovolaní uviedla, že súdy vyvodili jej pasívnu vecnú legitímáciu z nepripustne rozširujúceho výkladu ustanovení zákona č. 381/2001 Z.z., pre ktorý nedáva Rozsudok žiadne opodstatnenie. Z hľadiska právneho posúdenia veci je rozhodujúca vnútroštátna úprava zodpovednosti v zmysle uvedeného zákona, z ktorého vyplýva (iba) to, že poisťovňa je povinná nahradiť poškodenému škodu (nie aj nemajetkovú ujmu príbuzných obetí dopravnej nehody). Odvolací súd interpretoval ustanovenia tohto zákona spôsobom, ktorý sa prieči právnym záverom vyjadreným najvyšším súdom v rozhodnutiach sp.zn. 4 Cdo 168/2009, 3 Cdo 301/2012 a 8 Cdo 219/2016 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky). Podľa presvedčenia žalovanej 2/ nie je ani v čase po vydaní Rozsudku dôvod na zmenu výkladu ustanovení zákona č. 381/2001 Z.z. Žiadala preto rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom výroku zmeniť tak, že žaloba voči nej sa zmieta.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že napadnutý rozsudok spočíva na úplných skutkových zisteniach a ich správnom právnom posúdení. Dovolanie žalovanej 2/, ktoré je podľa jeho názoru

procesne neprípustné, navrhol odmietnuť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ nie je prípustné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

7. Žalovaná 2/ v dovolaní celkom jednoznačne uviedla, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom riešená rozdielne.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení ale nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe odvolacieho súdu preto, lebo jeho jednotlivé senáty zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory, čo sa prejavuje v ich rozdielnom rozhodovaní.

9. Definíciu ustálenej rozhodovacej praxe podal judikát R 71/2018. V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu vtedy, keď dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, je povinný označiť rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o dovolateľom nastolenej právnej otázke rozhodoval rozdielne (1 Cdo 179/2017, 2 Cdo 37/2018, 3 Cdo 48/2018, 4 Cdo 21/2017, 6 Cdo 22/2017, 7 Cdo 25/2018, 8 Cdo 141/2017). Skutočnosť, že dovolateľ, ktorý vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, neuvedie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré sú rozdielne, je dovolacím súdom považovaná za absenciu náležitostí dovolania v zmysle § 431 až 435 CSP (1 Cdo 206/2016, 8 Cdo 141/2017, 8 Cdo 50/2017).

10. Žalovaná 2/ v danom prípade založila dovolanie na spochybnení správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Na podporu svojej argumentácie o nesprávnosti právnych záverov prijatých odvolacím súdom označila rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 4 Cdo 168/2009, 3 Cdo 301/2012 a 8 Cdo 219/2016.

10.1. Najvyšší súd v uznesení sp.zn. 4 Cdo 168/2009 dospel k záveru, že povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V rozhodnutí sp.zn. 3 Cdo 301/2012 poukázal na nedostatok pasívnej legitímácie poisťovne v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. Na totožných záveroch založil svoje rozhodnutie sp.zn. 8 Cdo 219/2016, v ktorom zotrval na tom, že povinné zmluvné poistenie upravené zákonom č. 381/2001 Z.z. nekryje ujmu spôsobenú zásahom do osobnostných práv pozostalých po obeti dopravnej nehody. Je zrejmé, že tieto, žalovanou 2/ označené a citované, rozhodnutia najvyššieho súdu spočívajú na rovnakých právnych záveroch a nepredstavujú „rozdielnu rozhodovaciu prax odvolacieho súdu“.

10.2. Vzhľadom na to, že žalovaná 2/ vo svojom dovolaní poukázala len na rozhodnutia založené na rovnakých (nie rozdielnych) právnych záveroch a ničím nekonkretizovala rozhodnutia najvyššieho súdu spočívajúce na odlišných právnych záveroch (predstavujúcich „rozdielnu rozhodovaciu prax odvolacieho súdu“), dovolací súd - riadiac sa ustálenou rozhodovacou praxou (viď bod 9. tohto uznesenia) - musí konštatovať, že v dovolaní žalovanej 2/ absentujú náležitosti dovolania v zmysle § 431 až 435 CSP, čo dovolaciemu súdu znemožňuje uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

11. Nad rámec vyššie uvedeného dovolací súd poznamenáva, že 9. októbra 2018 sa uskutočnilo rokovanie občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, na ktorom bolo prijaté uznesenie o uverejnení rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 6 MCdo 1/2016 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Toto rozhodnutie bolo neskôr publikované ako judikát R 61/2018, právna

veta ktorého znie: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Týmto postupom najvyššieho súdu bolo dosiahnuté názorové zjednotenie dovolacích senátov v predmetnej problematike, čím zároveň došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

12. Na záver dovolací súd poukazuje na to, že žalovaná 2/ už podala dovolania vo viacerých skutkovo a právne obdobných sporoch. Z obsahu rozhodnutí najvyššieho súdu (2 Cdo 41/2018, 2 Cdo 52/2018, 2 Cdo 131/2018, 4 Cdo 91/2018, 6 Cdo 207/2017, 6 Cdo 226/2017) mala možnosť oboznámiť sa s tým, že dovolací súd právne otázky, ktoré nastolila aj v tomto prípade, posudzuje už v súlade s právnymi závermi, na ktorých spočíva judikát R 61/2018.

13. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

14. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalovanej 2/ odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

15. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku o odmietnutí dovolania a pomerom hlasov 2 : 1 vo výroku o trovách dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.